

O LGD

Autor: Administrator
01.06.2009.
Zmieniony 04.03.2016.

Stowarzyszenie nosi nazwę Lokalna Grupa Działania „Vistula - Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję”. W Statucie została również ustalona nazwa skrócona, która brzmi LGD „Vistula – Terra Culmensis”. Stowarzyszenie zostało utworzone podczas zebrania założycielskiego w dniu 2 lutego 2006 roku. W Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane 15 maja 2006 roku pod numerem 0000257011. LGD posiada osobowość prawną, a jego status prawny to stowarzyszenie. Działania na podstawie przepisów ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 1393); ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. poz. 378) oraz na podstawie statutu. Działania związane z budowaniem Lokalnej Grupy Działania powstały z inicjatywy aktywnych przedstawicieli czterech gmin tj. Chełmno, Stolno, Grudziądz i Lisewo na początku 2006 roku, kiedy to grupa inicjatywna składała się z przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców podjęła rozmowy na temat współpracy partnerskiej. Na skutek porozumienia zawartego pomiędzy samorządami podjęto proces informowania społeczności lokalnej o inicjatywie Leader, o idei partnerstwa pomiędzy sektorem społecznym, publicznym i gospodarczym. W efekcie spotkań w 2006 roku doszło do założenia i zarejestrowania Stowarzyszenia pod nazwą nawiązującą do uwarunkowań przyrodniczo – historycznych obszaru. Nazwa pochodzi od połączenia słów Vistula – Wisła i Terra Culmensis – Ziemia Chełmińska. Obszar LGD to teren Ziemi Chełmińskiej. Dodatek „Rozwój przez Tradycję” – określa pomysły na rozwój obszarów wiejskich – rozwija się wykorzystując dostępne bogactwa naturalne – kulturowe.

W 2015 roku na podstawie deklaracji członkowskich i uchwał poszczególnych Rad Gmin, LGD powiększyła obszar działania o nowych członków jakimi są: Gmina Gruta, Miasto i Gmina Łasin, Gmina Płużnica, Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński, Gmina Rogóźno oraz Gmina Łwiecie nad Osą.

Przystąpienie nowych gmin do LGD podyktowane było wieloma aspektami. Głównie specyfiką obszaru, w tym spójnością: geograficzną, przyrodniczą, historyczno-kulturową, a także i pozytywnymi doświadczeniami wynikającymi ze współpracy lokalnych samorządów w dziedzinie działalności. Połączenie gmin bezpośrednio ze sobą posiadających, mających doświadczenie we wdrażaniu podejścia LEADER gwarantuje sukces we wdrażaniu kolejnych działań. Działania podejmowane przez gminy, które w roku 2015 dołączyły do LGD są spójne, zbliżone z działaniami, które były dotychczas wdrażane na obszarze LGD. Nowi członkowie zauważają wspólne potrzeby, wspólny kierunek działania, podjęli decyzję o utworzeniu grupy, która na podstawie istniejących zasobów, doświadczenia będzie realizowała swoje wizje, wpisując się w potrzeby i wizję regionu. Partnerzy wytyczyli sobie jako cel realizację działań na rzecz rozwoju obszaru LGD korzystając z możliwości dostępu do wielu funduszy.

Od początku swojego istnienia grupa pozyskała środki na realizację wielu działań na rzecz animacji, aktywizacji, integracji, poprawy jakości życia mieszkańców, rozwoju usług dla ludności, promocji dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego, na rzecz powstania nowoczesnych obiektów użyteczności publicznej, na rozwój miejsc integracji społecznej i dostosowanie infrastruktury do potrzeb aktywności lokalnej, na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym przystosowanie obiektów i terenów dla celów turystyki, na wdrażanie inicjatyw związanych z rozwojem turystyki.

Obszar działania LGD obejmuje 8 gmin wiejskich oraz 2 gminy miejsko-wiejskie położone w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w tym: 6 gmin należących administracyjnie do powiatu grudziądzkiego – Grudziądz, Gruta, Łasin, Radzyń Chełmiński, Rogóźno, Łwiecie nad Osą, 3 gminy należące administracyjnie do powiatu chełmińskiego – Chełmno, Lisewo i Stolno oraz 1 gmina należąca administracyjnie do powiatu wąbrzeskiego – Płużnica. Działania zaplanowane do realizacji w ramach LSR, które finansowane zostaną w ramach funduszy: EFS, EFRR, EFROW będą możliwa do wdrożenia na całym obszarze objętym LSR, za wyjątkiem realizacji operacji w ramach EFRR dotyczących działań infrastrukturalnych przyczyniających się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej miejscowości wiejskich – w szczególności o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Działania te (rewitalizacyjne) nie będą dotyczyły obszarów miejskich, w tym obszaru miasta Łasin oraz Radzyń Chełmiński.

Wykaz gmin: nazwa i typ gminy, identyfikator jednostki podziału terytorialnego

Gmina Chełmno - gmina wiejska, Identyfikator: 040402 2

Gmina Grudziądz – gmina wiejska, Identyfikator 040601 2

Gmina Gruta – gmina wiejska, Identyfikator 040602 2

Gmina Lisewo – gmina wiejska, Identyfikator 040404 2

Miasto i Gmina Łasin – gmina miejsko-wiejska, Identyfikator 040603 3

Gmina Płużnica – gmina wiejska, Identyfikator 041704 2

Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński, gmina miejsko-wiejska, Identyfikator 040604 3

Gmina Rogóźno – gmina wiejska, Identyfikator 040605 2

Gmina Stolno – gmina wiejska, Identyfikator 040406 2

Gmina Łwiecie nad Osą – gmina wiejska, Identyfikator 040606 2

Wszystkie gminy są członkami LGD, a dokumentami to potwierdzającymi są uchwały Rad Gmin o przystąpieniu do LGD. Gminy te nie są członkami innych LGD, które ubiegają się o wybór do realizacji LSR na lata 2014-2020, ani też

podmiotami, które zobowiązują się do współpracy w zakresie realizacji LSR z innymi LGD.

Obszar LGD to teren historycznej Ziemi Chełmińskiej położonej nad Wisłą i Osł.

Obszar objęty LSR jest spójny pod względem geograficznym, przyrodniczym i historyczno - kulturowym. Specyfika obszaru LGD "Vistula - Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję" jest:

Uwarunkowania przestrzenne - Obszar LGD znajduje się w północnej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiatach: chełmińskim, grudziądzkim ziemskim i włbrzeskim. Łącznie obszar objęty działalnością LGD wynosi 1.146 km², w tym: Chełmno 113 km², Grudziądz 165 km², Gruta 124 km², Lisewo 86 km², Łasin 137 km², Płużnica 120 km², Radzyń Chełmiński 91 km², Rogóźno 116 km², Stolno 99 km², Włwiecie nad Osł 95 km².

Ważny wpływ na rozwój gmin wiejskich obszaru LGD mają miasta: Chełmno (ok. 20 tys. mieszkańców), Grudziądz (ok. 100 tys. mieszkańców), Włwiecie (ok. 26 tys. mieszkańców) oraz Włbrzeźno (ok. 14 tys. mieszkańców), w których mieszczą się ważne dla regionu instytucje i przedsiębiorstwa. W Chełmnie i Grudziądz mieszczą się także siedziby gmin wiejskich Chełmno i Grudziądz. Ponadto obydwa te miasta ze względu na bogactwo zabytków stanowią atrakcję turystyczną regionu. Obszar wszystkich gmin należących do LGD, na mapie województwa, przestrzennie tworzy jedną, spójną całość.

Uwarunkowania geograficzne - Z punktu widzenia fizycznego - geograficznego obszar leży w obrębie dwóch makroregionów, tj. zachodnia, północno - zachodnia i północna część leży w obszarze Doliny Dolnej Wisły, natomiast wschodnia część leży w obrębie Pojezierza Chełmińsko - Dobrzyńskiego.

Spójność przyrodnicza:

Na obszarze gmin znajduje się szereg indywidualnych form ochrony przyrody, jak pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Celem ochrony pomników przyrody m.in. sędziwych i okazałych drzew jest zachowanie twórców przyrody o szczególnej wartości naukowej, kulturowej i historycznej, odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Występują tutaj rezerwy: "Zbocza Płutowskie", "Góra św. Wawrzyńca", "Ostrów Panieński", "Łęgi na Ostrowiu Panieńskim", "Jamy", "Dolina Osy", "Rogóźno Zamek".

Tereny z obszaru LGD wchodzi w skład europejskiej sieci ochrony przyrody NATURA 2000. Od 2006 roku gmina Włwiecie nad Osł wchodzi w skład obszaru Zielone Płuca Polski, ponieważ większa część gminy (T powierzchni) to tereny chronionego krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi, oraz dodatkowym walorem są atrakcyjne kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych. Znajdują się na tym terenie specyficzne gatunki roślin i zwierząt. Wspólnym cechem gmin tworzących LGD są ubogie zasoby surowców mineralnych. Jedynym bogactwem naturalnym, które może mieć istotny wpływ na rozwój gospodarczy obszaru jest solanka nawiercona w otworach jury dolnej na głębokości około 1600 m w miejscowości Marusza (gm. Grudziądz). Ponadto na terenie gmin występuje lokalnie kreda jeziorna oraz miejscami torf. Rzeźba terenu jest urozmaicona (polodowcowa wysoczyzna morenowa płaska i falista oraz pagórki i wzgórza morenowe, pagórki i wzgórza krzemowe). Na terenie LGD występuje zróżnicowanie rodzajów kompleksów glebowych.

Na obszarze LGD znajduje się część Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego oraz obszaru chronionego krajobrazu - teren strefy krawędziowej Doliny Wisły. Obszar Parków Krajobrazowych obejmuje tereny Gmin: Chełmno, Grudziądz oraz część Gminy Stolno. Obszar Parku chroni prawą i lewą stronę Wisły na odcinku od Bydgoszczy do miejscowości Nowe. Park jest największym w woj. kujawsko-pomorskim odznaczającym się bogactwem fauny i flory.

Obszar LGD ponadto cechuje typowo rolniczy charakter, gdzie użytki rolne stanowią znaczny udział w powierzchni całkowitej obszaru - gleby klasy I-IV należą do najlepszych w województwie kujawsko-pomorskim. Na obszarze jest dużo małych gospodarstw rolnych.

Spójność historyczno-kulturowa - Ziemia Chełmińska silnie związana z historią Zakonu Krzyżackiego charakteryzuje się bogatym dziedzictwem historycznym i kulturowym. Najliczniejszą grupę zabytków reprezentują budowle gotyckie będące spuścizną po państwie zakonnym. Należą do nich zamki obronne i kościoły. We wszystkich gminach będących członkami LGD odnajdujemy ślady dawnej historii sięgające czasów Bolesława Chrobrego. Najbardziej znane obiekty to Zamek w Radzynie Chełmińskim oraz Rogóźno. W Starogrodzie (gm. Chełmno), Lipienku (gm. Lisewo) i Pokrzywnie (gm. Gruta) widać jedynie pozostałości, które jednocześnie są i pozwalają kultywować tradycję. Nie bez znaczenia pozostaje działalność Towarzystwa Jaszczurczego - tajnego związku szlachty Ziemi Chełmińskiej, utworzonego w 1397 roku w celu walki z zakonem krzyżackim o obronę jej praw. Prawdopodobnie tradycje Towarzystwa przetrwały aż do powstania Związku Pruskiego w 1440 roku. Założycielami Towarzystwa Jaszczurczego byli czterej rycerze: Mikołaj i Hanusz z Ryńska (gm. Płużnica) oraz Fryderyk i Mikołaj Kitnowscy. Towarzystwo działało w Radzynie Chełmińskim na podstawie statutu zatwierdzonego przez Krzyżaków. Po zawarciu pierwszego pokoju toruńskiego w 1411 roku wielki mistrz krzyżacki Heinrich von Plauen, wbrew postanowieniom tego traktatu, krwawo rozprawił się z opozycją rycerską kierowaną przez Towarzystwo, którego przywódcę, Mikołaja z Ryńska pojmano w Lipienku (Gmina Lisewo), a następnie stracono w Grudziądz. Historia tego śmiałego i zasłużonego Towarzystwa jest ściśle związana z ziemiami znajdującymi się na obszarze LGD, co również zespala tereny LGD pod kątem historyczno - kulturowym.

Dowodem na tę spójność historyczno - kulturową mogą być obecnie prężnie funkcjonujące na obszarze LGD trzy Bractwa Rycerskie, które kultywują historię i zwyczaje rycerstwa, organizują pokazy i turnieje.

Kolejnym cechem charakterystycznym dla obszaru LGD związanym z bogatymi zasobami kulturowymi są liczne zespoły dworskie. Łącznie na tym obszarze znajduje się kilkadziesiąt pałaców, zespołów pałacowo-parkowych, budynków pozostałych z kompleksów dworskich. Tak liczne nagromadzenie tych obiektów świadczy o wysokiej kulturze rolnej tych obszarów i o znaczeniu historycznej Ziemi Chełmińskiej. Obiekty te są ciekawe architektonicznie i stylowo.

Na obszarze objętym LSR odnajdziemy liczne poniatówki, stare m³yny, szko³y, chaty, cmentarze mennonickie. Warto zwróciæ uwagê na liczne kapliczki i krzy¿e przydro¿ne rozsiane w krajobrazie wiejskim.

Na obszarze LGD znajduje siê kilka fortów z XIX wieku oraz kilkadziesiæt schronów z okresu miêdzywojennego wchodz±cych w sk³ad fortyfikacji Twierdzy Grudzi±dz i Twierdzy Che³mno. Do dnia dzisiejszego mo¿na na tym terenie znale¼æ liczne fragmenty murów, schrony amunicyjne, stacje wodne.

Dziedzictwo niematerialne – na obszarze dzia³a wielu lokalnych wytwórców, w tym rêkodzielnicy, producenci artyku³ów i przetworów spo¿ywczych, wiele firm produkuj±cych lokalne produkty. Osoby te chêtnie uczestnicz± w piknikach, jarmarkach, w kultywowaniu dziedzictwa niematerialnego. Niektóre produkty (np. chleb) s± wpisane na Listê Produktów Tradycyjnych prowadzon± przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Na obszarze odbywaj± siê liczne imprezy, w tym cykliczne, które integruj± i aktywizuj± spo³eczno¶æ lokaln±. Wydarzenia te opieraj± siê na tradycji, zwyczajach, obrêdach, kultywuj± stare zawody, co przek³ada siê na podkre¶lenie specyfiki tego obszaru w stosunku do regionu. S± nimi: pikniki historyczne, pikniki rodzinne z udziałem zastêpów rycerskich, rajdy rowerowe po „Szlaku Gotyckich lwi±tyñ”, „Twierdzy Che³mno”. Wiele tych imprez, realizowanych w plenerze wykorzystuje zasoby kulturowe tj. zamki, ich ruiny, miejsca historyczne.

Obecnie obszar LGD reprezentuj± 4 sektory: publiczny – samorz±dy gmin spo³eczny – organizacje pozarz±dowe, gospodarczy – rolnicy oraz przedsiêbiorcy oraz mieszkańcy – osoby fizyczne, zamieszkuj±ce obszar objêty LSR. Reprezentacja czterech sektorów, które bêd± wspó³pracowaæ w LGD wspó³tworz±c LSR, a potem j± realizowaæ, daje gwarancjê sukcesu jej wdro¿enia. Tak± gwarancjê daje partycypacyjne przygotowanie LSR, które pozwoli³o na wykszta³cenie siê w spo³eczno¶ciach i lokalnych samorz±dach umiejêtno¶ci porozumiewania siê, wyrażania swoich opinii, wspó³odpowiedzialno¶ci za rozwój obszaru, pozwoli³o wytyczyæ kierunek dzia³ania zgodny z oczekiwaniami spo³eczno¶ci lokalnej.